Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 70 (2317) ■ Середа, 19 квітня 2000 року ■ Ціна договірна

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

■ 1563 р. У Москві почала працювати друкарня першодрукарів І. Федорова та П. Мстиславця. Іван Федоров згодом працював у Львові.

■ 1912 р. Народився Глен Теодор Сіборг, американський фізик та хімік. Відкрив трансуранові елементи — плутоній, америцій, кюрій та ін.

■ 1943 р. Почалося збройне повстання в'язнів Варшавського гетто проти німецько-фашистських загарбників.

19 квітня

В обленерго є «тіньове» правління?..

Учора о сьомій ранку на голову правління ВАТ «Одесаобленерго» Олександра Демченка біля дверей офісу чекав сюрприз — молодики не дозволили йому стати до роботи.

Зв'язавшися близько одинадцятої години з ним телефоном, вдалося з'ясувати, що це були прихильники одного з виконавчих директорів ВАТ Юрія Печерського. За словами Олександра Демченка, він прийняв повноваження голови правління (ключі від кабінету, документацію, печатку) від свого попередника ще 13 квітня на підставі рішення акціонерних зборів від 2 березня ц. р. Однак з таким розвитком подій не погоджується інший акціонер ВАТ «Одесаобленерго» — компанія «Фінінвест». Власне, попередник (в. о. голови правління ВАТ Владислав Лозинський) вважає перевибори неправочинними.

Тим часом **наш власний кореспондент Георгій Воротнюк** заперечує факт силового тиску, інформуючи про наявність двох правлінь на ВАТ «Одесаобленерго».

Знаковий візит

Учора відбувся одноденний робочий візит новообраного Президента Російської Федерації Володимира Путіна в Україну. Власне, до Києва Володимир Путін прилетів ще в понеділок пізно ввечері. Дарма журналісти «чергували» в аеропорту Бориспіль, сподіваючись дізнатися, що саме В. Путін чекає від цього візиту. До журналістів він не підійшов. Мало того, представників друкованих українських ЗМІ навіть не допустили на спільну прес-конференцію, пояснивши, що Маріїнський палац надто малий. Однак офіційну церемонію зустрічі зафіксувати для історії все-таки вдалося.

То з чим же приїхав до України російський Президент? Хоча; власне, поки що тільки «в. о», бо повноправним президентом він стане лише 7 травня після інавгурації. Певні висновки вже можна зробити з програми його візиту: переговори з Президентом України Леонідом Кучмою, коротка прес-конференція і... о першій годині відліт до Севастополя, як кажуть у Москві, «міста російської слави». Там Володимир Путін відвідав український крейсер «Гетьман Сагайдачний» і російський крейсер «Москва». І, звичайно, побував у штабі ЧФ Росії.

(Закінчення на 4-й стор.).

Зі вселенською бідою залишаємося наодинці?

Ранкове і денне засідання 18 квітня

1986 рік, 26 квітня, перша година 23 хвилини 48 секунд. Ця мить сколихнула все людство. Аварія на Чорнобильській АЕС та ліквідація її наслідків увійшли в історію як символ біди і людського героїзму. Це слова із прес-релізу Комітету ВР з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, поширеного в сесійній залі з нагоди парламентських слухань у зв'язку з 14-ю річницею аварії на ЧАЕС. А ось ще цифри: внаслідок Чорнобильської катастрофи в Україні радіоактивно забруднено більш як 54 000 кв. км, а це 8,8 відсотка всієї території держави. З метою захисту від радіаційного впливу довелося евакуювати 92 тисячі осіб, а з урахуванням відселення та самостійного переселення — 160 тисяч громадян.

Додаймо до цього більш як 350 тисяч безпосередніх учасників ліквідації наслідків аварії. Основний доповідач міністр з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Василь Дурдинець назвав загальну кількість постраждалих від «чорного Чорнобиля» в Україні — 3 361 870 осіб. Із них більш як мільйон — діти.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Врожай-2000

Чим удобрювали, те восени й збиратимемо

З посівною виходить, як у тому анекдоті про Мінагрополітики, якому щороку заважають чотири фактори: зима, весна, літо і осінь. Ще на початку місяця в цьому відомстві розповідали, що обсіємося ранніми зерновими до 15 квітня, — так, мовляв, вимагає агротехнологія. Нині польові зведення інформують: з цією важливою справою покінчили хлібороби лише Одеської, Миколаївської, Запорізької і Київської областей. У загальнодержавному масштабі за день аграрники долають 270 тисяч гектарів — з такою швидкістю весняний засів завершиться десь під жнива.

(Закінчення на 8-й стор.)

Земельна реформа

Кредитування потребує жертв

Проект Земельного кодексу України розглядатиметься на сьогоднішньому засіданні Кабінету Міністрів, повідомив віце-прем'єр-міністр Михайло Гладій. У разі підтримки урядом «земельна конституція» надійде до Верховної Ради.

Гектари, зазначив М. Гладій, і надалі не вноситимуть до статутних фондів новостворених підприємств. Законопроектом також визначено механізм продажу землі. До речі, іноземці зможуть придбати у власність лише ділянки несільськогосподарського призначення.

Ухвалення нового Земельного кодексу — одна з вимог МВФ для відновлення кредитування України за програмою розширеного фінансування.

(Продовження теми на 6-й стор.).

■ 3-й блок Південно-Української АЕС відключено від енергомережі для усунення несправності в генераторі.

■ Відновлено електропостачання в усіх населених пунктах Волинської, Рівненської та Черкаської областей, що постраждали від негоди.

■ Восьмеро мешканців Харкова намагалися збути 4,2 кг миш'яку вартістю майже 100 тис. доларів.

P. S.

Унаслідок пожежі в аеропорту столиці Конго постраждали два українські літаки, всі пьотчики живі

У номер

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)»

Верховна Рада України *постановляє:*

1. Внести до Закону України «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 42, ст. 201; 1998 р., № 17, ст. 82, № 52, ст. 327; 1999 р., № 4, ст. 34, № 30, ст. 241, № 38, ст. 346, ст. 350, № 52, ст. 464; 2000 р., № 4, ст. 30) такі зміни:

1) у статті 1 цифри і слова «2203 00 Пиво солодове 0,02 євро за 1 л 0,5 євро за 1 л» замінити цифрами і словами «2203 00 Пиво солодове 0,14 грн. за 1 л 0,5 євро за 1 л»;

2) доповнити Закон статтею 7 такого змісту:

«7. Встановити з 1 квітня 2001 року ставку акцизного збору на пиво солодове (код 2203 00) у розмірі 0,21 грн. за 1 літр».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ.
23 березня 2000 року.
№ 1581-III.

■ Кременчук

Мера — у відставку

На сесії Кременчуцької міськради, що відбулася минулої п'ятниці, депутати відправили у відставку міського голову Олега Надошу. Про причини, які передували цьому рішенню, «Голос України» інформував читачів у № 67 «Кременчук може залишитись без голови». На пропозицію депутатської комісії з питань законності та правопорядку депутати винесли на розгляд питання про виконання постанови Октябрського районного суду Полтави від 15 березня ц. р., за якою міський голова Кременчука Олег Надоша був визнаний винним у скоєнні корупційних дій, а відтак, не мав права надалі обіймати цю посаду. За дострокове припинення повноважень міського голови проголосувало 48 із 56 присутніх на сесії депутатів. На черзі сесія міськради, на якій буде вирішено питання про дату нових виборів міського голови.

■ Київ

СДПУ(о) не йтиме проти волі народу.

Хоч і не завжди з нею згодна

У Президента немає підстав для розпуску парламенту, навіть якщо той законодавчо не підтримає жодного з питань, схваленого тотальним «волевиявленням». Про це говорив на прес-конференції перший заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук.

Однак це аж ніяк не означає, що парламент пропустить результати референдуму повз законодавчі «вуха». За словами В. Медведчука, найближчим часом глава держави подасть до ВР законопроекти про внесення відповідних змін до Конституції, і депутати, згідно з вердиктом КС, повинні будуть не тільки розглянути ці пропозиції, а й прийняти рішення. А між іншим, ця процедура тривала.

Перший заступник Голови ВР і після референдуму не позбувся впевненості, що двопалатний парламент Україні не потрібен. У цьому питанні ставлення народного депутата Віктора Медведчука розбігається з дружнім «волевиявленням» його виборців із Закарпаття. Саме це питання найважче і для реалізації, пояснює Віктор Володимирович, бо йдеться «про зміну структури державної влади в Україні». Але воля народу понад усе: якщо виборцям потрібна верхня палата, СДПУ(о) працюватиме над втіленням нової моделі в життя. «Партія і фракція не йтимуть усупереч волі народу», —запевнив лідер об'єднаних соціал-демократів. «Не йтимуть» вони з допомогою представницької комісії яку, на думку першого заступника Голови ВР, потрібно створити для розробки відповідних законопроектів про «перекроєння» Конституції під двопалатну модель.

Але до цього питання «ми зможемо повернутися не раніше, ніж восени, якщо активно над цим працюватимемо». Звичайно, активність — річ необхідна. Адже саме вона — рушійна сила всіх важливих процесів. Віктор Медведчук вважає, що висока активність виборців 16 квітня свідчить про актуальність запитань, винесених на референдум. Залишилося, щоб ці запитання були актуальними і для більшості народних обранців.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Зі вселенською бідою залишаємося наодинці?

Парламентська хроніка

Ранкове і денне засідання 18 квітня

(Початок на 1-й стор.).

Якщо 1991 року в Україні було близько 2 тисяч інвалідів, чия інвалідність пов'язана з Чорнобильською катастрофою, то на сьогодні таких — 86,8 тисячі осіб. А що буде завтра?

Василь Дурдинець один із головних шляхів подолання наслідків аварії вбачає у якнайшвидшому прийнятті нової національної концепції. На його думку, прийнята дев'ять років тому концепція проживання населення на забруднених радіацією територіях хоч і відіграла позитивну роль, та вже застаріла.

Зрозуміло, що парламентарі засипали міністра численними запитаннями.

Найбільше з них торкалися незадовільного фінансування заходів з ліквідації наслідків катастрофи та соціального захисту «чорнобильців».

Профільний парламентський комітет, від імені якого виступав його голова Юрій Самойленко, вважає, що фінансування держави не забезпечує виконання основних положень Закону «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». За словами заступника міністра фінансів В. Матвійчука, є два шляхи розв'язання фінансової проблеми. Треба шукати неінфляційні додаткові джерела, а окрім того, впорядкувати перелік пільг і компенсацій «чорнобильцям», удосконалити систему соціальної підтримки, поглибити адресність соціальної допомоги через органи соцзахисту тощо. Чи не вперше на повен голос державні чиновники наголосили на проблемі ставлення до Чорнобильської катастрофи міжнародної спільноти і окремих держав. Як зауважив завжди обережний В. Дурдинець, останнім часом зацікавленість проблемами Чорнобиля в деяких країнах зменшилася, за винятком питання закриття Чорнобильської АЕС.

В обговоренні проблем, пов'язаних з Чорнобильською катастрофою, окрім власне парламентаріїв, взяли участь і керівники з місць, а також представники громадських чорнобильських організацій, учені. Серед численних пропозицій до відповідної постанови Верховної Ради особливо вирізнялася пропозиція народного депутата В. Моісеєнка, який зажадав перевірити версію так званого пуско-направленого землетрусу, що міг стати причиною катастрофи. А народний депутат Ю. Кармазін у розвиток теми запропонував повернути Росії 57 томів кримінально-судової справи, порушеної свого часу проти посадових осіб ЧАЕС, з чиєї вини нібито і сталася трагедія.

Ці та інші пропозиції учасників слухань буде доопрацьовано під час підготовки до голосування відповідної постанови ВР.

Після 15-ї години парламентарії, як і передбачено планом роботи, працювали у комітетах і фракціях.

Анатолій БЕНЬ.

Виконувати, а не лише поважати

«Я задоволений результатами референдуму, — заявив Президент України Леонід Кучма в інтерв'ю журналістам. — Народ дав оцінку більшості політичних партій, які виступали проти референдуму». Після оприлюднення офіційних результатів референдуму Президент України звернеться до парламенту з конкретними пропозиціями щодо реалізації волевиявлення народу і внесення відповідних змін до Конституції України. «Волю народу треба не лише поважати, а й виконувати», — наголосив він. Л. Кучма назвав питання референдуму про введення в Україні двопалатного парламенту «чисто політичним». Тому завданням референдуму було лише дізнатися про громадську думку українців про двопалатний парламент. Глава держави не уточнив терміни, коли в Україні може бути створено такий парламент, оскільки це вимагає внесення багатьох змін до Конституції. Буде створено робочу групу з членів парламенту, уряду і фахівців, яка розроблятиме механізм функціонування двопалатного парламенту.

Порушення не вплинуть на результати

За попередніми даними ЦВК після опрацювання близько 100% бюлетенів, перше питання всеукраїнського референдуму — про право Президента достроково припиняти повноваження парламенту, якщо протягом місяця ВР не змогла сформувати парламентську більшість і протягом трьох місяців не затвердила держбюджет — підтримали 84,76% громадян. Друге питання — про скасування депутатської недоторканності — 89,05%, третє — про скорочення кількості народних депутатів з 450 до 300 — 89,95%, четверте — про формування двопалатного парламенту — 87,78%. Оголошення офіційних результатів референдуму відбудеться після обробки всіх оригіналів протоколів окружних виборчих комісій.

Як повідомив на прес-конференції голова Центрвиборчкому Михайло Рябець, з 11 по 17 квітня до ЦВК надійшло 69 звернень і скарг про порушення в ході підготовки й проведення референдуму. Більшість їх стосувалася дострокового голосування. Однак ЦВК визнала, що вони мають загальний характер і не могли істотно вплинути на результати референдуму. Найбільше заяв надійшло з Луганської області (15), Миколаївської (6), Запорізької (6) і Києва (7). Багато заяв про порушення надійшло від народного депутата, секретаря Соцпартії України Йосипа Вінського. Скажімо, про те, що на Сумщині студенти вузів достроково голосували під контролем викладачів. Член ЦВК Юрій Данилевський запевнив, що цю скаргу перевірили на місці, однак ані керівництво вузів, ані самі студенти не підтвердили ці факти. Заяву про тиск на членів однієї з дільничних комісій Луганщини передано на перевірку до прокуратури.

До референдумів треба ставитися обережно

Лідер парламентської більшості Леонід КРАВЧУК вважає, що після референдуму не зменшиться протистояння між гілками влади. На його думку, це можливо лише в тому разі, якби ВР швидко ухвалила зміни до Конституції за підсумками референдуму. Однак у парламентській більшості нині лише 265 депутатів.

У реалізації рішень референдуму, заявив Л. Кравчук на прес-конференції, постає багато «змістовних» запитань. Скажімо, що буде, якщо ВР прийме держбюджет в останній день із визначених трьох місяців після внесення законопроекту до парламенту, але Президент накладе вето? Чи розпускається в цьому разі парламент? Разом з тим він переконаний, що народні депутати повинні виконати волю виборців, але «кваліфіковано, юридично грамотно».

Позитивом всеукраїнського референдуму перший Президент незалежної України назвав звернення влади у критичні моменти до народу і навчання демократії. А негативом, на його погляд, є те, що «люди бачать фальшування голосування, яке не завжди кореспондується з поняттями демократії». «Референдум корисний лише тоді, коли його рішення є остаточними», — вважає Леонід Кравчук. Як, скажімо, референдум про незалежність України у 1991 році. Нинішній референдум він назвав «безпосереднім тиском на народних депутатів». Загалом, на його погляд, до референдумів (як і до змін до Конституції) треба ставитися дуже обережно. «Може, достатньо в Києві створити центр з референдумів, тоді не треба уряду, парламенту і народ керуватиме сам собою?» — риторично запитав Л. Кравчук.

На його думку, найлегше у парламенті може пройти питання про кількість депутатів і з певними уточненнями про імунітет. Оскільки питання про двопалатний парламент може реалізуватися лише на наступних виборах, то навряд чи депутати з ним квапитимуться.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

«Підкована» статистика

Над Волинню прокотилася гроза. Проте й вона не стала на заваді тим, хто бажав взяти участь у референдумі. Цифри явки на виборчі дільниці — вражаючі. Як у старі добрі часи, у Ковельському та Іваничівському районах взяли участь близько 99 відсотків мешканців, занесених у списки виборців. Навіть у Любомльському районі, над яким пронісся ураган, до урн прийшло понад 95 відсотків селян. Пасе задніх лише місто залізничників — Ковель, де явка становила 54 відсотки.

Пояснити таку активність, особливо у сільських районах, можна лише одним: потужна пропагандистська машина витворила з Верховної Ради і народних депутатів образ ворога. На Волині, за попередніми даними, на перші три запитання ствердно відповіли від 90,5 до 93%, а за утворення двопалатного парламенту — 86,6%.

Роман ЖИЖАРА, Володимир КОРОЛЮК.

Волинська область.

***

Незважаючи на те, що в Севастополі голосування почалося з 6 квітня, місто заледве подолало 50-відсотковий бар'єр участі у референдумі. Лише енергійні дії місцевих влад вивели з аутсайдерів у референдумі решту районів півострова. А в Сімферополі одну з виборчих дільниць розташували в ресторані на Центральному автовокзалі, де під кабінки для голосування відвели окремі кабінети звеселяючого закладу.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

***

На 15 відсотків більше, аніж на останніх виборах Президента країни, взяло участь у голосуванні на референдумі мешканців Причорномор'я. Голова облдержадміністрації Сергій Гриневецький, проголосувавши достроково в один з перших днів, потім не раз виступав по телебаченню й радіо, в друкованих ЗМІ з роз'ясненням своєї позиції й закликами взяти участь у референдумі. Його приклад наслідували керівники рангом нижче. Заклики впали на більш-менш благодатний грунт: Одещина однією з перших в країні зупинила спад промислового виробництва й почала його стабільне нарощування.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

***

У день голосування на виборчих дільницях Донеччини не було звичних черг, а члени комісій відверто нудьгували. Річ у тім, що правом дострокового голосування скористалися 54 відсотки від 3 мільйонів 600 тисяч виборців області.

До речі, вперше 70 відсотків бюлетенів було віддруковано російською мовою. В цілому в голосуванні взяли участь понад 88 відсотків виборців.

Обласні організації Соціалістичної та Комуністичної партій відкликали своїх представників із виборчих комісій ще кілька тижнів тому. А нечисленні спостерігачі від опозиції заявили, що не мали змоги відстежити хід дострокового голосування, яке, власне, і вирішило підсумки всього референдуму.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Парламенту — герб його держави

Про звернення академіка Петра Толочка до Голови Верховної Ради України з приводу символіки на будинку Верховної Ради України

Продовження теми

У часописі «Голос України» за 7 березня цього року народний депутат України академік П. П. Толочко опублікував «Відкритий лист Голові Верховної Ради України І. С. Плющу» під заголовком «До основанья, а затем» — уже проходили». В ньому йдеться про справді унікальну архітектурну споруду — будинок Верховної Ради України. А точніше про архітектурний образ її, визначальними елементами якого ніби є герби «почившої в Бозі» радянської влади.

Чому Петро Петрович застерігає, що зміна символіки тепер є «відповідальним кроком»? Адже змінилася докорінно сама державна система України. На зміну депутатській більшості комуністичних партократів прийшли демократи. І не по-більшовицьки криваво, а саме мирно. Автор відстоює збереження старих символів і аргументує це тим, що будинок Верховної Ради є «пам'яткою архітектури національного значення». Це справді так, але на пам'ятку ніхто не зазіхає. А заміна чужої символіки на рідну — то акція по-справжньому національна, і вона, навіть формально, не порушує авторських прав архітектора будинку. В Законі України «Про авторське право та суміжні права», стаття 7, пункт 1 «Об'єкти, що не охороняються», сказано: «Не охороняються цим Законом повідомлення про новини дня або повідомлення про поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації, твори народної творчості, а також офіційні документи (закони, укази, постанови, судові рішення тощо), державні символи та знаки (прапори, герби, ордени, грошові знаки), затверджені державними органами».

Заміна символіки на урядових будівлях при зміні державного ладу є актом само собою зрозумілим, акцією національного самоствердження.

А за Петром Толочком виходить, що, завдячуючи саме цим «серпасто-молоткастым» (Володимир Маяковський) «формообразующим елементам», будинок Верховної Ради був визначною пам'яткою? Хоч сам автор у своєму зверненні шість разів називає їх «декором». І він «прикрашає» цей будинок не лише на двох парадних фронтонах. Принагідно зауважу, що фронтонів будинок Верховної Ради не має. Його завершують парапети. Та радянська символіка «прикрашає» не лише їх. Нею рясно «всіяно» фасади і всі приміщення Верховної Ради. То що, хай вони і надалі тут квітнуть, нагадуючи про «щасливе минуле»?! Хоч автор звернення й пише, що це «ненависна соціалістична символіка». Не беручи це визначення до лапок...

Але автор стверджує, що із заміною символіки «буде знищено одну з найкращих пам'яток архітектури Києва».

То, за логікою П. П. Толочка, італійці та німці після другої світової війни завдали шкоди світового масштабу. Бо вони поскидали у 1945 році з усіх державних установ символіку з фашистською свастикою. Серед них і з пам'яток зодчества. Навіть з самого рейхстагу Німеччини... А Росія припустилася такого «гріха» ще раніше. І не раз. Московський Кремль теж пам'ятка. І не лише архітектури, а й історії, як «первопрестольний». До того ж пам'ятка комплексна. А от на шпилях веж Кремля після 1917 року було знято, як тоді писали, «уродливо двухглавые орлыхищники» —символ російської імперії. Замінили їх «пятиконечными звездами», та й іще рубіновими... Символами «власти Советов». Хоч її в так званому «Союзі» ніколи не було — панував тоталітаризм. А тепер там відбувається зворотна акція, скидають «пламенеющие звезды» і знову навішують колись «повергнутых орлов». То що, від цього Кремль втратив статус пам'ятки № 1?

Так, архітектор Володимир Гнатович Заболотний, перший президент Української академії архітектури, є, по суті, одноосібним автором цього шедевра новітнього зодчества та образотворчого мистецтва. І, звичайно ж, він не вважав радянські символи основою своєї композиції та архітектоніки цієї державної споруди. Ввести її він навіть був змушений. Це був час отих жахливих репресивних 1936—1939 років.

Мені пощастило знати Володимира Гнатовича з 1935 року, співпрацювати з ним. Отож його політичний і національний статус знаю. То була людина з глибоко національною свідомістю. Тому і будинок Верховної Ради ним створено в українських формах. Особливо інтер'єри, включаючи і малі деталі.

Він же проводив і реконструкцію цієї споруди у 1949 році, і якби він, як автор, вважав за потрібне, то сам ввів би до композиції «ті чотири скульптурні групи», про які пише Петро Петрович. То чи треба було їх туди «поселяти», ці радянські символи, після того, як В. Г. Заболотного не стало?

П. П. Толочко пропонує: «Найкращим розв'язанням проблеми було б спорудження для Верховної Ради нового будинку». Отож, окрім витрат, доки зводитимуть новий будинок та опоряджатимуть його, всі ці роки в нинішньому пануватиме символіка тоталітаризму?

Будинок цей зводили як «сесійну залу засідань Центрального виконавчого Комітету Української Радянської Соціалістичної Республіки». І якщо дбати про доскіпливе збереження тогочасного, то до головної зали засідань треба повернути і скульптуру «вождя мирового пролетариата Ильича»? Адже ніша, де він звеличувався, порожня... А це вже «порушення» історичного інтер'єру...

Те саме і щодо радянського прапора на флагштоці будинку Верховної Ради. Може, В. Г. Заболотний під його кольори і образ цього будинку лаштував?! Чому П. П. Толочко не обстоює цю атрибутику того режиму? То непослідовно. А ще про завершальну ідею автора створити символіку як своєрідного гібрида, поєднавши стару з новою. То хай ото поряд, дружнесенько, майорять і два прапори: і спочилої імперії та незалежної української держави!?

Академік Толочко також пише: «Я виступаю від імені Українського товариства охорони пам'яток історії та культури». Звичайно, він — голова товариства. І може в певних випадках виступати від його імені. Але ж не в такому важливому, коли йдеться про державні символи. У всякому разі мене, одного із засновників і почесного члена згаданого товариства, він не питав.

Оскільки я входив до групи проектних розробок конструктивів цього будинку, мені зовсім небайдужа подальша доля цієї національної пам'ятки. Неприпустиме будь-яке свавілля з нею ще й тому, що ця споруда символічно пов'язана з іменем Тараса Шевченка — нескореного борця за вільну Україну. Адже 125-річний ювілей його у 1939 році урочисто було вшановано саме в будинку нинішньої Верховної Ради — тепер незалежної держави України. Саме з цією подією було пов'язано і відкриття будинку парламенту України. І єдино правильним буде виконання рішення депутатів про нашу національну символіку на ньому. Чужорідній там не місце.

Олесь СИЛИН,
заслужений архітектор України,
заслужений діяч культури України, член комісії і наукової ради з відтворення пам'яток історії та культури при Президенті України.

Відкритий лист до Прем'єр-міністра України В. Ющенка

Нас, народних депутатів — членів фракції комуністів у Верховній Раді — спонукала звернутися до Вас кризова ситуація в паливно-енергетичному комплексі (ПЕК) України, що останнім часом небезпечно загострилася, в той час як урядова політика залишається неадекватною реальному стану і перспективі розвитку подій.

За останні десять років Україна опинилася серед держав, приречених на технологічну відсталість та низький рівень життя населення, однією з причин чого є недостатній обсяг виробництва електроенергії.

Нині ПЕК, деградований завдяки недолугому, антидержавному «реформуванню», продовжує руйнуватися, що викликає тривогу за майбутнє України.

Теплові й атомні електростанції експлуатуються в умовах хронічного паливного дефіциту, ліквідація якого за існуючої структури паливного балансу практично цілком залежить від доброї волі російського керівництва. Ціла низка чинників — неврегульована проблема розрахунків за отриманий від росіян газ, визнана на вищому рівні практика несанкціонованого відбору газу українською стороною, прогнозований спад видобутку газу в Росії — не дає підстав для оптимізму.

За наявності величезних природних запасів вугілля, вагомих родовищ нафти і газу за роки незалежності в Україні не тільки не нарощено видобуток власних паливно-енергетичних ресурсів, а й допущено великий спад. Так, обсяги видобутку вугілля зменшилися з 164,8 млн. т у 1990 р. до 81 млн. т у 1999 р. із погіршенням якості, нафти відповідно — з 5,3 млн. т до 3,8 млн. т, газу — з 28,1 млрд. куб. м до 18,1 млрд. куб. м, газу метану з вугільних родовищ — із 145 млн. куб. м до 60 млн. куб. м.

Виробництво електроенергії знизилося з 298 млрд. кВт-год до 170 млрд. кВт-год. Тривають систематичні від`єднання від постачання електроенергії не тільки окремих підприємств, а й населених пунктів, цілих регіонів.

Постійний дефіцит капітальних вкладень у комплекс призвів до того, що не забезпечується навіть просте відтворення потужностей ПЕК, про технічний розвиток годі й казати.

Якщо в 1990 р. для вугільної промисловості, що є основним джерелом паливно-енергетичних ресурсів в Україні, кошти на капітальне будівництво було виділено еквівалентно 148 млн. дол. США, у 1999 р. —лише 60 млн. дол. США, у поточному році — жодної копійки.

Шахтарі працюють у надзвичайно важких гірничо-геологічних і температурних умовах, котрих немає в жодній країні світу. Водночас вкрай незадовільно шахтарі забезпечені індивідуальними засобами техніки безпеки. У результаті травматизм із смертельним наслідком порівняно з 1990 р. зріс майже в 5 разів.

Внаслідок недостатніх капітальних вкладень рік у рік відкладається введення в експлуатацію ряду шахт. Необгрунтовано і злочинно закриваються діючі шахти без вирішення долі шахтарських регіонів і соціальних питань десятків тисяч людей.

В Україні провадяться роботи із закриття 57 одиниць вугледобувних підприємств, з них вже закрито 32. Із 230 млн. дол. США кредиту Світового банку, наданого в 1996—1999 рр. для реструктуризації вугільної галузі, більш як 210 млн. дол. США використано не за призначенням; на 01.01.2000 р. безпосередньо на реструктуризацію було використано лише 175 тис. дол. США, або 0,2% кредиту.

Тяжке безробіття вразило шахтарські регіони, особливо в Луганській області. Гинуть шахтарські міста.

Тоді як у Польщі, наприклад, закриття 23 збиткових шахт розтягнуто на чотири роки, на це виділяється 4,5 млрд. дол. (!), у тому числі на соціальну підтримку шахтарів — 1 млрд. дол.

У цілковитому занепаді геологорозвідувальні роботи. За останні чотири роки приріст запасів розвіданих родовищ скоротився на 37 млрд. куб. м із газу і 9,6 млрд. тонн з нафти.

Промислово-виробничий фонд галузей ПЕК зношено поза припустиму межу.

На шахтах 26 вертикальних стволів експлуатуються в аварійному стані; майже 25% підйомних машин і понад 35% вентиляторів головного провітрювання потребують негайної заміни. В електроенергетиці 96 із 104 енергоблоків теплових і близько 50% устаткування атомних електростанцій відпрацювали розрахунковий ресурс. Через аварійну відмову устаткування на АЕС торік недоотримано 1,2 млрд. кВт-год електроенергії, що в 2,8 разу більше, ніж у 1998 р.

Внаслідок зносу основних фондів і кризи неплатежів постійно скорочується власне виробництво паливно-енергетичних ресурсів; понад 60% паливного балансу держави забезпечується по імпорту, що призводить до значних втрат валюти. У 1999 р. імпортовано 4,7 млн. тонн вугілля за середньої ціни за тонну — 35 дол. США, за середньої вартості українського вугілля — 20 дол. США, нафти — 8,9 млн. т за ціною 90 дол. США за тонну, водночас середня ціна вітчизняної нафти — 82 дол. США, 52,6 млрд. куб. м газу за ціною 80 дол. США за 1000 куб. м, середня ціна вітчизняного газу — 33 дол. США.

Нинішнього року темпи імпорту енергетичного вугілля різко зросли, тоді як фінансові потреби національної вугільної галузі забезпечено менш як на 50% мінімальних потреб. Між тим, усі вугледобувні держави світу, окрім хіба що США і Австралії, надають вагому бюджетну підтримку цій галузі. Уряд ФРН, де вітчизняне вугілля втричі (!) дорожче за імпортне, через бюджет виділяє шахтарям щорічно близько 9 млрд. німецьких марок.

Уряд України не приділяє ПЕКу пріоритетної уваги, максимально викачуючи з нього ресурси. Укорінена практика додаткових відрахувань у бюджет від плати за транзит енергоносіїв призводить до різкого зменшення обсягів фінансування програм реконструкції та відновлення потужних магістральних нафто- і газопроводів, підземних газових сховищ із усім комплексом технологічного устаткування.

Це порушує укладені з Росією угоди і є однією з причин будівництва нових російських газопроводів у обхід території України.

Із часів набуття незалежності в Україні ведуть розмови про забезпечення альтернативних шляхів постачання енергоносіїв та впровадження енергозбережної політики. Проте практично для цього мало що робиться. Яскравий приклад тому — Одеський нафтоперевалочний комплекс, будівництво якого тягнеться з 1993 року. Енерговитрати на одиницю ВВП порівняно з 1990 р. зросли в 1,5 разу.

Паливно-енергетичний комплекс перетворився на найбільш корумпований і криміналізований сектор економіки. За особистої участі представників владних структур ПЕК став «годівницею» для великої кількості посередників, котрі збагачуються на пограбуванні національних ресурсів та розкраданні бюджетних коштів.

Потурання влади так званим українським газотрейдерам спричинило зростання зовнішнього боргу держави, призвело до загострення україно-російських міждержавних відносин.

Діючі схеми розрахунків за відпущену електроенергію породжують глибокі негативні наслідки і для енергетики, і для економіки держави в цілому. Наявна модель оптового ринку електроенергії породжує цілковиту взаємну безвідповідальність його суб'єктів. Створено всі умови, аби електростанції не змогли отримати гроші за відпущену електроенергію. Посередницькі структури збагачуються на енерговекселях, взаємозаліках, бартері й інших непрозорих розрахунках, що в підсумку компенсують необоротними втратами електростанції, і Кабінет Міністрів України не може не розуміти цього.

Комплексному системному підходові для розв'язання проблем ПЕКу зашкодило й те, що за роки незалежності України віце-прем'єри, відповідальні за ПЕК, як правило, не мали базової освіти й досвіду практичної роботи.

З нашої точки зору критичний стан ПЕКу України, який реально загрожує подальшим занепадом економіки й непрогнозованими соціально-економічними наслідками, вимагає негайних дій уряду зі здійснення реальної програми виведення електроенергетики з кризи.

Мета такої програми — забезпечення енергетичної незалежності України на основі розвитку енергетичного виробництва, що базується на власних паливних ресурсах і вітчизняному енергомашинобудуванні при широкому запровадженні політики енергозбереження як одного з пріоритетів економічної політики держави.

Як завдання програми можуть бути розглянуті:

у вугільній промисловості — завершення будівництва семи нових і реконструкції діючих шахт, введення в експлуатацію нових забоїв. Повна компенсація соціально-економічних наслідків виведення з експлуатації збиткових шахт. Розширення робіт із видобутку газу метану з вугільних родовищ;

у нафтогазовому комплексі — забезпечення істотного збільшення видобутку нафти і газу за рахунок нарощування обсягів пошуково-розвідувального буріння й освоєння нових родовищ. Утримання потужної системи магістральних нафто- і газопроводів, підземних газових сховищ у конкурентоспроможному стані;

у електроенергетиці — здійснення стратегії паливного забезпечення АЕС і ТЕС із пріоритетною орієнтацією на використання на ТЕС вітчизняного вугілля. Технічне переозброєння і модернізація наявних енергетичних потужностей. Завершення будівництва енергоблока № 2 на Хмельницькій АЕС і енергоблока № 4 на Рівненській АЕС;

реструктуризація боргів суб'єктів паливно-енергетичного комплексу, пільгове оподаткування в сфері виробництва електроенергії, встановлення держзамовлення на обсяги електроенергії для бюджетних підприємств і організацій.

Неодмінною умовою успіху програми має стати розвиток партнерських відносин у сфері паливно-енергетичного комплексу з Росією на основі взаємоповаги, взаємної довіри і дотримання взаємних інтересів.

Привертаючи увагу керівництва уряду до критичного стану ПЕКу, фракція комуністів у Верховній Раді України вважає неприпустимим подальше зволікання у наданні ефективної урядової підтримки цьому життєдайному сектору національної економіки. Сподіваємося на конструктивну реакцію уряду в розв'язанні цієї непростої проблеми, справді доленосної для майбуття України.

Зі свого боку ми використаємо всі можливості для ініціювання та підтримки пропозицій, спрямованих на забезпечення усталеного розвитку національного паливно-енергетичного комплексу України.

Фракція Компартії України у Верховній Раді України.

18 квітня 2000 року.

Паливно-енергетичний комплекс перетворився на найбільш корумпований і криміналізований сектор економіки

Хроніка. Факти. Події

■ **Тбілісі**

Розпочато переговори про запровадження віз

У Тбілісі розпочинаються попередні консультації з питання про можливе запровадження візового режиму між Росією та Грузією. Із пропозицією запровадити візовий режим до Грузії звернулася восени минулого року Росія. Тепер експерти обговорюють питання про відповідність російської ініціативи Бішкекській угоді, яка передбачає безвізовий режим між країнами СНД.

■ **Москва**

Навесні в Чечні воювати складно

«Воєнну операцію в Чеченській республіці завершено. Військові дії, тим паче великомасштабні, там не ведуть», — заявив міністр закордонних справ Росії Ігор Іванов. Нині розпочався політичний етап урегулювання, який проводиться за кількома напрямами, зазначив міністр. Один з них, наголосив І. Іванов, — «активний політичний діалог з різними представниками чеченського суспільства».

■ **Приштина**

Звістки з Косово

У Косово вбито одного з колишніх керівників Армії визволення Косово (АВК) Бечима Мала. Це відбулося серед білого дня біля будинку радіо Косово. АВК офіційно було розпущено й роззброєно у вересні 1999 року, проте, на думку багатьох спостерігачів, її члени продовжують діяти на території Косово.

А вчора очолювані НАТО міжнародні сили в Косово передали керівництво миротворчими операціями європейському контингенту — так званому Єврокорпусу. У його складі — військовики п'яти європейських країн під командуванням іспанського генерала Хуана Ортуно. Штаб-квартира європейських миротворців буде в Приштині.

■ **Рим**

Долю прем'єра вирішить парламент

Прем'єр-міністр Італії Массімо Д'Алема заявив, що подав президентові Італії Карло Адзельо Чампі прохання про відставку. Але глава держави прохання не прийняв і порадив прем'єрові порушити це питання на закритому засіданні парламенту. Італійський прем'єр вирішив подати у відставку після того, як правляча лівоцентристська коаліція зазнала поразки на виборах до регіональних органів влади.

■ **Сеул**

Довгоочікуваний саміт

Червневий саміт Південної і Північної Кореї може нарешті покласти край півстолітній війні на Корейському півострові, заявив учора міністр закордонних справ і торгівлі Республіки Корея Лі Янг-бін. На порядку денному саміту — обговорення виконання пунктів, намічених у «Берлінській декларації». Декларація містить пропозиції з міжекономічної та політичної співпраці, зміцнення мирного та неперервного діалогу.

■ **Вашингтон**

США хочуть допомогти Тайваню

Президент США Білл Клінтон дав згоду на продаж Тайваню нових видів озброєння, але відклав рішення щодо таких видів, як бойові кораблі, підводні човни і літаки — повідомляє електронна «Газета RU». Цих заходів ужито для того, щоб «забезпечити додаткові захисні можливості Тайваню». Йому запропонують радарні установки, ракети і допомогу в навчанні. У Тайвані поки що не коментують рішення Вашингтона. Військовий представник Канг Фон-дінг зазначив, що треба спочатку дочекатися офіційної заяви.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Знаковий візит

Президентам вдалося знайти спільну мову

(Початок на 1-й стор.).

Ще напередодні приїзду В. Путіна міністр закордонних справ України Борис Тарасюк заявив: у Києві мають надію, що цей візит сприятиме «визначенню шляхів зміцнення двосторонніх відносин». Водночас в інтерв'ю радіо «Свобода» міністр зазначив: «Політикам, урядам, парламентаріям обох країн ще багато належить зробити, аби відносини стратегічного партнерства набули рис, які переконливо свідчили б про те, що між нашими країнами існує справді стратегічне партнерство».

Говорячи про зустріч В. Путіна та Л. Кучми, глава МЗС України висловив думку, що «від тону, який оберуть співрозмовники, залежатиме весь комплекс питань», а обрана ними «лінія поведінки, визначатиме найближчими роками характер відносин між нашими країнами».

Очевидно, президентам вдалося знайти спільну мову. Після сніданку в резиденції російського глави обидва президенти пішли в Маріїнський палац пішки. Виступаючи перед журналістами, Леонід Кучма назвав візит В. Путіна знаковим, наголосивши, що для нього велика честь приймати в Україні російську делегацію такого високого рівня. Він привітав В. Путіна з перемогою на виборах. За словами Л. Кучми, така перемога — «унікальне явище для Росії та всього світу». Президент України також заявив, що у двосторонніх відносинах склалася «добра основа для розвитку ефективного співробітництва».

А Володимир Путін під час пресконференції повідомив: на переговорах обговорювалися «не просто проблеми, а радше поточні питання, характерні і для Російської Федерації, і для України, які ми повинні розв'язувати спільно». Очевидно, до таких питань, зокрема, належить і діяльність на території України чеченських інформцентрів. За словами Володимира Путіна, вони діють на шкоду і Росії, і Україні. Але, мабуть, незабаром уже не діятимуть, бо, як повідомляє ІТАР-ТАКС, під час прес-конференції Леонід Кучма повідомив журналістам, що доручив Міністерству юстиції України дати оцінку, чи відповідає українському законодавству діяльність цих центрів. «На рівні влади хочу заявити: ми ніяк не зацікавлені в цих центрах», — зазначив Л. Кучма.

Нещодавно МЗС України вже давав пояснення з цього питання. У заяві йшлося, що діяльність чеченських інформцентрів не порушує чинного законодавства України. А може, то тільки з першого погляду?..

Наталя ФІЛІПЧУК.

Безземельним селянам нема чого втрачати

Рух «Безземельні селяни» знову вирішив нагадати про себе урядові Бразилії. У невеличкому містечку Белем відбулася масова демонстрація, котра мало не закінчилася кровопролиттям. **На знімку АП** ви бачите ченця-францисканця, що опустився перед поліцейськими навколішки, благаючи їх не повторювати помилок історії. Річ у тім, що саме в ці дні чотири роки тому поліцейські вбили 19 амазонських безземельних селян. Їх було заарештовано. Та ця сумна подія, переконані лідери руху, лягла на країну незмиваною ганебною плямою.

Студентські заворушення в Кишиневі

Два дні в Кишиневі тривають студентські заворушення. За інформацією страйкового комітету, у вівторок на площу перед будинком столичної мерії вийшли 6,5 тис. студентів вузів. Вони вимагають безплатного проїзду в громадському транспорті. Учасники несанкціонованої маніфестації розбили в мерії шибки, закидали пляшками поліцейських. МВС виставило навколо будинку «щит» із 150 працівників поліції. Рух транспорту в центрі міста перекрито. Внаслідок сутичок студентів і поліцейських четверо осіб поранено. За повідомленням прес-служби МВС, 70 студентів затримано за організацію заворушень.

Мер Кишинева Серафим Урекян зробив заяву, назвавши студентську акцію політичною, за якою стоять ділові кола. Мер стверджує, що студентам на площу підвозять морозиво, прохолодні напої, а також порожні пляшки та яйця, якими вони закидають представників мерії і працівників МВС. На думку Серафима Урекяна, протест проти міської влади вписується в передвиборну кампанію, що вже неофіційно розпочалася в Молдові (наприкінці року в республіці вибори президента). Мета організаторів — спровокувати соціальну напруженість і на цій хвилі зажадати відставки уряду. Рішення мерії скасувати безплатний проїзд студентів випливає з рішення парламенту про ліквідацію пільг різним категоріям населення. Уряд підтримав такі заходи, бо це одна з умов МВФ, без виконання якої республіці не отримати очікуваних кредитів.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Вікінги везли до Ісландії британських жінок

Учені Оксфордського університету довели, що мешканці сучасної Ісландії успадкували древні британські гени. Про це повідомила датська газета «Берлінске тіденде» (у Данії традиційно цікавляться подіями в Ісландії, оскільки цей острів до 1944 року перебував у датському володінні). Як же могла виникнути така спадковість?

Давні норвезькі вікінги, як відомо, здійснювали розбійні напади на різні узбережні регіони Європи. Коли в IX столітті нашої ери нормани розпочали колонізацію острова Ісландія, що в Північній Атлантиці, вони вважали за ліпше не часто брати в небезпечну морську подорож своїх жінок. Дорогою на північ вікінги завертали до Шетландських та Оркнейських островів, забирали там представниць жіночої статі й везли їх до Ісландії.

У старих ісландських сагах збереглися посилання на привізних британок, але тепер цей факт отримав науково підтвердження на підставі генних досліджень, які було проведено вченими Оксфорда. Хоча поки що не зрозуміло: британські жінки їхали як полонянки чи йшли за вікінгами з власної волі? Учені не виключають і останній варіант. Адже, незважаючи на їхній норовливий характер, нормани мали досить високу культуру й були охайні. Вони, наприклад, милися щосуботи, чого не робили британські чоловіки. Так це чи ні, але нинішніх ісландців можна вважати спадкоємцями не лише норвезьких вікінгів, а й древніх мешканців Британських островів.

Марат ЗУБКО.

Гельсінки.

Відеотаблетка, що подорожує в організмі

Новинка в діагностиці раку

Англійські науковці посилено працюють над новим проектом «Відеотаблетка». Вони сподіваються успішно завершити розробку «таблетки», яка допоможе на ранній стадії встановити появу і розвиток раку, пересуваючись усередині людини. Науковці планують умонтувати в капсулу міні-відеокамеру, що передаватиме зображення на спеціальний комп'ютер, який сповіщатиме лікарів про симптоми захворювання.

У Глазго вчені винайшли так звану «лабораторію в таблетці» і тепер намагаються створити на її основі «комерційний» продукт. Диво-капсула має 15 міліметрів у діаметрі, всередині містить мікроскоп і біосенсори, котрі в 1000 разів тонші, ніж людська волосина. За припущенням лікарів, таблетку можна буде використовувати у травній системі для визначення ранніх симптомів різних хвороб і насамперед ракових захворювань.

Одна з найскладніших проблем, з якою зіткнулися розробники проекту, — енергозабезпечення таблетки. На нинішньому етапі наукової розробки капсулу запрограмовано таким чином, що вона знімає інформацію під час проходження всередині людського тіла, а потім передає її на комп'ютер. Але науковці шукають досконаліші технології досліджень і намагаються запрограмувати капсулу так, щоб інформація і передавалася на комп'ютер, і залишалася в блоці пам'яті самої таблетки.

Англійські лікарі з нетерпінням очікують появи робочого зразка капсули-відеокамери, адже нині проблемні захворювання шлунково-кишкового тракту важко діагностувати. А найпоширеніший метод — ендоскопічний — не забезпечує стовідсоткового вірогідного результату.

Ганна ХОМЕНКО.

Лондон.

На вулиці столиці Молдови вийшли 6,5 тис. студентів вузів

Олександр ТАРАДАЙ: Збереження економічного потенціалу країни — сьогодні вже успіх

Кожна концепція має право на життя

Тема вітчизняного економічного «змарніння» вже настільки заяложена в пресі, що часом, здається, перестає бути новиною. Куди цікавіше знайти на карті країни острівець стабільності й надійності. По-перше, цікаво, як це там ще щось «крутиться». А по-друге, суспільству, мабуть, корисно знати, що ще не все втрачено, що можна ефективно, з користю працювати в умовах не завжди розумної економічної політики держави. І навіть, здавалося б, у зовсім «убитих» енергетичних галузях. І як тут не згадати відомий вислів «Кадри вирішують усе»! А й справді, якщо не все, то дуже багато. Приклад тому — більш як десятилітній менеджерський досвід генерального директора обласного виробничого об'єднання «Харківтеплоенерго» Олександра ТАРАДАЯ.

Керівником багатотисячного колективу Олександра Михайловича було не призначено, а обрано на конкурсних засадах у квітні 1989 року. Саме ця обставина, мабуть, і визначила його головну лінію поведінки як директора: діяти лише в інтересах справи і трудового колективу, не піддаючись спокусі, що якщо десь погано, то й у нас може бути погано, а сумлінно робити свою справу. За минуле десятиліття розладу й хитань працівники «Харківтеплоенерго» не тільки не розбіглися по ринках, а й, здається, зажили ліпше за інших. Постійне зростання економічних показників, стабільна зарплата, нарешті, впевненість у завтрашньому дні — всі ці «пережитки» колишньої епохи призвели до того, що в будинках харків'ян відносно тепло й затишно навіть у наоморозніші й напружені (з паливом) дні. А Тарадай придбав за це повагу і славу одного з найшанованіших людей півторамільйонного міста.

— Олександре Михайловичу, кажуть, що ваше підприємство — полігон теплоенергетичного комплексу країни. Саме у вас запроваджуються, обкатуються всі новинки галузі. Мабуть, не випадково «Харківтеплоенерго» не так давно відвідав Президент України. А як ви ставитеся до цієї цілком приємної довіри?

— Абсолютно спокійно. Я не схильний вважати, що подавати тепло в житла людей — це якесь особливе досягнення, навіть за наших непростих часів. Кожний має робити свою справу чесно й сумлінно. І тоді не залишиться місця всіляким розрухам і економічним негараздам. Хоча слід сказати, що збереження економічного потенціалу країни за нинішніх економічних умов, не кажучи вже про його невелике нарощування — реальний успіх на сьогоднішній день, коли тільки й чуєш про те, що все навколо руйнується й розпадається. А тому я дуже вдячний передусім нашому колективу за те, що ці слова якоюсь мірою стосуються й нас.

Останніми роками виробниче об'єднання теплових мереж «Харківтеплоенерго» не менш як на чверть розширило свої «територіальні володіння» за рахунок встановлення опіки над так званим відомчим житлом. «Проте я ніколи не міг припустити, — визнає О. Тарадай, — що в таких недавно потужних промислових об'єднаннях може бути така розвалена інфраструктура. Я кажу, звичайно, про своє котельне господарство й магістральні трубопроводи, якими, власне, й передається тепло».

— Останнім часом ми охоче говоримо про енергозбереження, хоча робимо в цьому напрямі доволі несміливі кроки. Чимало критичних стріл випущено й по так званому центральному теплопостачанню, мовляв гріємо не те: мерзлу землю, небо, але не житло.

— Кожна концепція має право на життя. Зокрема, й так звана децентралізована система обігріву будинків. Хоча ця новація ефективна, наприклад, для Японії, та це ще не означає, що вона корисна в наших умовах. На захист своєї централізованої системи хочу лише сказати про те, що багато країн із сніжними й морозними зимами Європи, Америки давно практикують використання систем централізованого теплопостачання і, наскільки мені відомо, найближчим часом не збираються від них відмовлятися. Інша справа, що ми цю ідею, як, до речі, і багато інших, грунтовно зіпсували своїм недбалим ставленням. Водночас хотів би зазначити, що саме за розробками наших учених в галузі теплопостачання, з участю наших фахівців, наприклад, у Гельсінкі була спроектована, змонтована й успішно працює вже багато років найкраща в світі система центрального опалення, яка одержала премію ООН як екологічно найчистіша й найекономічніша.

З досьє «ГУ». *Олександр Тарадай присвятив своїй справі понад сорок із шістдесяти років життя. До речі, саме в ці дні він відзначає свій ювілей, із чим ми його вітаємо. Професію визначила армійська служба. За його проектами теплопостачання обігрівається чимало міських об'єктів, цілі мікрорайони. Кандидат технічних наук, професор Харківського державного технічного університету будівництва й архітектури. Депутат обласної ради вже трьох скликань, голова її постійної комісії. Автор низки технічних новацій. Нагороджений урядовими нагородами за відчутний внесок у розвиток галузі.*

— Мені відомо, що ви були одним із авторів проекту повітряного обігріву житла. Будинки ці зведено в Харкові. Як живеться в них людям?

— Так, навіть медаль ВДНГ СРСР і премію з цього приводу дали. Здавалося, задум був чудовий. Але від власне ідеї до її втілення шлях, як відомо, тернистий, особливо з нашою традицією: можливо, буде й так. Замість пластмасових труб будівельники встановили асбестові. Кондиціонери замінили звичайними вентиляторами з примітивним підігрівом повітряних потоків. У підсумку житло наповнювало сухе, з поганим запахом повітря. Хоча в багатьох країнах світу ця концепція, взята ще з часів спорудження замків, успішно прижилася.

— Якщо говорити загалом про стан справ у теплоенергетичному господарстві країни, як ви його оцінюєте з точки зору віце-президента асоціації «Укртеплоенерго»?

— Передусім треба сказати про те, що воно у надійних руках. Але це лише одна сторона медалі. Друга — величезна кількість проблем, які не розв'язуються роками, отож — усе більше загострюються. За джерелами тепла ми, як то кажуть, зможемо ще кілька років протриматися, але експлуатувати тепломережі в такому стані, в якому вони сьогодні перебувають, далі просто неможливо. І якщо держава не відшукає на це кошти, стан справ у найближчі рік-два можна буде характеризувати як катастрофічний.

На жаль, населення сьогодні відучено внаслідок відомих причин платити по своїх рахунках. Але якщо за електроенергію люди ще якось потроху платять, оскільки її легко відключити, то розраховуватися за тепло прагнуть небагато хто. А оплата тим часом стовідсоткова.

Який же вихід, запитаєте? Мені він вбачається в тому, що в заробітній платі кожного працівника в нашій країні, у пенсіях пенсіонерів мають бути передбачені цільові кошти на сплату за спожиті енергоносії. Опоненти, щоправда, схильні вважати, що це порушення прав людини. Готовий з ними погодитися. Але як бути, якщо сьогодні не сплачують комунальні послуги навіть ті споживачі, хто може без особливої шкоди для свого гаманця їх сплатити, кого ніяк не можна назвати бідними чи малоімущими?

Однак, незважаючи на всі ці гримаси, ВО «Харківтеплоенерго» для надійного теплопостачання регіону продовжує розвивати власне виробництво. В цехах об'єднання виробляють різні вироби, які не поступаються якістю зарубіжним. Серед них — сталеві трубопроводи європейського стандарту з внутрішнім антикорозійним покриттям і зовнішнім — теплоізоляційним. Різні серії спеціального обладнання, водяні й парові теплоустановки, найсучасніші теплолічильники й багато інших унікальних і дуже необхідних виробів для поліпшення якості й надійності роботи підприємства.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Ходив гарбуз по заводу...

Схоже, у Новій Каховці серйозно прирекли імпорт на «вищу міру». І, здається, вирок оскарженню не підлягає

Вітчизняний стиль

Під зацікавленими й допитливими поглядами присутніх та спалахами фотоапаратів відбувалася церемонія перетворення Попелюшки на прекрасну Фею. Але фото- та відеоплівка були не в змозі зафіксувати момент, коли духмяний аромат гарбузової каші, що наповнив цех, змінився раптом екзотичним запахом помаранчі...

Вирок імпорту

У ролі Попелюшки виступав відомий усім звичайнісінький гарбуз. Який так щедро яскравіє восени на наших городах. За допомогою кількох краплин ароматичної речовини заводські чаклуни-технологи перетворили його на... Що б ви думали? Духмяний апельсин! Але за бажання можна отримати і банан, і ананас чи інший заморський фрукт. Для чого? Аби всю цю смачнятинку використати для виробництва різноманітної молочнокислої продукції, зокрема морозива та йогуртів. Адже зізнайтеся, чи часто ви купуєте йогурти? Не дуже, бо дорогувато. А віднині з'явилася можливість значно здешевити корисну продукцію.

На Новокаховському заводі плавлених сирів уперше в Україні освоєно виробництво фруктових наповнювачів. Ця подія привернула увагу численних потенційних партнерів. На дводенний семінар до Нової Каховки з'їхалися понад 80 представників українських підприємств молочної промисловості. Були й гості з Молдови та Росії.

— Ми навіть не очікували такої широкої аудиторії, — відверто зізнається голова правління ВАТ «Новокаховський завод плавлених сирів» Микола Різак. — Проте не відмовили нікому. Проведення семінару-практикуму забезпечила німецька фірма «Хан». А серед підприємців, що взяли участь у заходах, значна частина — нинішні партнери фірми і, сподіваюся, майбутні.

На думку Миколи Різака, новокаховська новинка буде привабливою для виробників молочної продукції. Її застосування, по-перше, вигідне економічно: дасть змогу здешевити продукцію, отже, зробити її доступнішою для споживачів. По-друге, це буде (хоча, можливо, звучить з пафосом) виявом патріотизму — споживатимемо своє, українське.

Чужому навчаючись, свого не цуратись

Як часто трапляється, хороша справа починається з випадку. Приїзд на завод плавлених сирів пана Хорста Альбертсена був рядовим — представник німецької фірми відвідав підприємство з розвідувальною метою: чи не зацікавляться на підприємстві технологіями фірми? Знайомлячи гостя із заводськими цехами, директор мимохідь закинув думку стосовно використання двох сироварних котлів «Штефан», придбаних ще за радянських часів у дружній нам Німеччині. Мовляв, працюють аж ніяк не на повну потужність, не завадило б використовувати їх доцільніше. Німець пообіцяв поміркувати та й поїхав. А через деякий час повідомив, що народилася ідея: враховуючи природні особливості південної області, щедрі врожаї її садів, чому б не взятися заводу за випуск наповнювачів з подрібнених ягід та фруктів для молочної промисловості? Спробували. Перші пілотні партії, застосовані на Новотроїцькому молокозаводі, показали: товар конкурентоспроможний.

До речі, про наш Новотроїцький молокозавод німецькі «фірмачі» говорять з особливою теплотою. З цього підприємства починався їхній успіх на українському ринку.

— Коли три роки тому в Києві відкрилося дочірнє представництво фірми «Хан», то перша партія наших стабілізаторів була відправлена до Новотроїцького, — пригадує генеральний директор представництва Андрій Фурсов.

Утім, жителі області теж не забули часи, як на херсонських ринках шикувалися черги і люди очікували машини з Новотроїцького. Кефір, ряжанка, сметана — все те швидко припало до вподоби споживачам. А секрет, з'ясовується, і полягає саме в отих стабілізаторах — спеціальних натуральних компонентах рослинного й тваринного походження, які надають продуктам — сирам, морозиву, йогуртам, майонезам, кетчупам і навіть ковбасам — «стійкості». Не дозволяють, приміром, сметані чи майонезу «розшаруватися», а шматочкам ягід у йогурті осісти на дно стаканчика.

— Звичайно, прийде час, коли все те виготовлятимемо самі, — ділиться враженнями від семінару директор Сумського підприємства «Еко-продукт» Олександр Золотій. — Але без технологій фірми «Хан» ми не змогли б започаткувати випуск якісно нових видів продукції за європейськими стандартами. Адже в нас, в Україні, ніхто не виготовляє потрібних харчових компонентів.

— Співробітництво з фірмою «Хан» дало нам змогу освоїти новітні технології в харчовій галузі, придбати обладнання та необхідну сировину, — додає Борис Ковальчук, заступник директора АТ «Інлак» з Молдови.

Українські харчовики оцінили діяльність фірми належним чином: понад 200 підприємств стали партнерами німців, за плечима яких півтора століття співробітництва в різних країнах світу. До речі, на моє запитання, чим найбільше вразила німецького підприємця Україна, пан Хорст відповів:

— Ваші жінки! Коли я вперше відвідав українське харчове виробництво, просто обімлів: у вас скрізь працюють винятково жінки. Я такого ніде не бачив.

Хоча здивували пана Хорста й деякі наші чоловіки.

— Я чув, що українці дуже важкі на підйом, довго розкачуються. Та пан Різак вразив мене своєю наполегливістю. З першої зустрічі підкинув ребус, під час другої — розпитав мене, що й як треба робити. І ось третій візит — потенційні партнери вже дегустують продукцію заводу і ведуть мову про угоди на її поставки.

«Красу Херсонщини» скуштує вся Україна

— Коли я приїхав до України, був у захопленні. Яка багата ваша земля, скільки тут фруктів, цукру! Навіщо вам звідкілясь ще привозити? — дивується німець. І додає каламбур: — Треба лише у власній голові «переробити», як усе те переробити.

Дегустація продукції показала: експериментальні зразки йогурту з «попелюшкою» отримали схвалення. Сьогодні новокаховчани готові виробляти 4—5 тонн наповнювачів за зміну. Знайшлися вже й охочі придбати партії товару. Сировинною базою слугуватиме господарство «Краса Херсонщини» Каховського району, яке нині постачає заводчанам молоко. Річні потужності господарства — 120 тонн черешень, 200 тонн слив, 2000 тонн яблук — стали підставою для укладання угоди про забезпечення заводу сировиною. Отож аби родили яблука та гарбузи!

Не минуло й півроку, як під час відвідин Новокаховського заводу плавлених сирів його директор водив журналістів цехами і хвалився новою, тільки-но встановленою лінією з виготовлення морозива.

Новокаховське ескімо, запевняв Микола Іванович, не поступається привезеним з-за кордону ласощам. І ось уже освоєно новий вид продукції. Схоже, у Новій Каховці серйозно прирекли імпорт на «вищу міру». І, здається, вирок оскарженню не підлягає.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

«Голос України», 19 квітня 2000 року. № 70 (2317)

Обличчя тисячоліть 2000

IV. 1501—2000 рр.

Кирило Розумовський (1728—1803) — останній гетьман Лівобережної України (1750—1764), президент Петербурзької академії наук у 1746—1765 роках

Василь Гнилосиров (1836—1901) — педагог, журналіст, письменник

Іван Дряпаченко (1881—1936) — художник

Степан Витвицький (1884—1965) — президент і глава уряду УНР

Марко Цехновіцер (1890-1945) — мікробіолог, академік

Олександр Хвостенко-Хвостов (1895—1968) — театральний художник

Фавст Лопатинський (1899—1937) — актор театру «Березіль», режисер

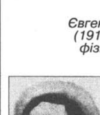

Марія Аркас-Клепачівська (1901—1986) — політична і громадська діячка

Євген Ліфшиць (1915—1985) — фізик, академік

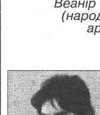

Марія Кисляк (1925—1943) — учасниця антифашистського підпілля

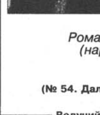

Веанір Круглов (народ. 1936) — артист балету

Павло Мовчан (народ. 1939) — політичний діяч, письменник

Роман Кудлик (народ. 1945) — поет

(№ 54. Далі буде).

Ведучий рубрики Віталій АБЛІЦОВ.

«Сядемо всі!»?

Проблема

Що таке тюрма, мабуть, пояснювати не треба. Її роль у виправленні злочинців і наставленні їх на шлях істинний нині піддано сумніву. І не тільки суспільством, а й представниками самої системи виконання покарань.

У вітчизняній судовій практиці діє принцип, схоже, запозичений у персонажа відомої комедії, — «Сядемо всі!». Торік із громадян, притягнених до кримінальної відповідальності, понад 53% «прописано» позбавлення волі. Ця статистика обумовлена надмірною любов'ю судової влади до покарань у вигляді тюремного ув'язнення та нехтуванням нею альтернативних заходів (громадських виправних робіт, штрафів, арештів тощо). Правознавці пояснюють ситуацію просто: людям немає чим платити штрафи за правопорушення, і вони воліють сидіти. Сидіти, до речі, на гроші платників податків. Рада Європи вимагає, щоб утримання ув'язнених в українських тюрмах було не нижче від «межі малозабезпеченості». До речі, сьогодні розмір середньої пенсії в Україні менший, аніж місячна сума на утримання одного ув'язненого.

У підпорядкуванні Державного департаменту України з питань виконання покарань — 180 установ. У них утримують близько 226 тисяч осіб. Крім того, в системі виконання покарань діють 709 інспекцій виправних робіт, пов'язаних з позбавленням волі. На обліку в інспекціях — 129 тисяч осіб.

Сьогодні у слідчих ізоляторах сидять 423 особи, засуджені до смертної кари. У зв'язку з її скасуванням в Україні постала проблема їх утримання. За словами голови Департаменту з питань виконання покарань Івана Штанька, найближчим часом буде перепрофільовано дві тюрми для довічного утримання ув'язнених. На це виділяють 10 млн. грн. Для будівництва нового вузькоспеціалізованого об'єкта треба було б витратити близько 50 млн. грн.

Цього року на утримання пенітенціарної системи з держбюджету виділено 204 млн. грн. Таке фінансування забезпечить утримання одного «зека» на суму 105 грн. на місяць. Проте, як заявив голова департаменту, пенітенціарна система намагається сама заробляти.

Номенклатура продукції, яку виготовляє спецконтингент, налічує майже 2 тисячі найменувань. Це сільгоспмашини, електротехніка, меблі, будматеріали, швейні вироби та ін.

Днями парламент має розглянути повторно законопроект «Про амністію». Згідно з цим документом із місць ув'язнення до нас повернуться близько 160 тисяч осіб. На думку заступника голови Державного департаменту України з питань виконання покарань Володимира Левочкіна, ці люди не становлять небезпеки для суспільства ні з погляду кримінального, ні «туберкульозного». Він зазначив, що, за даними попереднього постамністиційного періоду, представниками колишнього спецконтингенту було скоєно лише 22 злочини...

За словами пана Левочкіна, в пенітенціарній системі розширюються «людські» права ув'язнених. Раніше їм належало два побачення на рік, тепер — чотири тривалі (раз на квартал три доби з проживанням). Дозволено телефонні розмови, періодично — посилки та передачі з дому.

Ольга ВАУЛІНА.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

До 55-річчя Перемоги: солдатські історії

Роль «актрисі» не вдалася

...Наш стрілецький полк розташувався на околиці Новгорода. Надійшов наказ: відпочивати до ранку. Ординарець сержант Микола Балашов, або Колька, як його називали воїни, доповів, що підшукав будинок для відпочинку.

Нас зустріла жінка років тридцяти. Впало у вічі, що вона ніби чекала нас. Невдовзі на столі з'явилася їжа, пляшки.

— Зачекайте, не вистачає квашених яблук. Чи не проведете мене до льоху, страшенно боюся темряви... Тримаючись за руки, долали сходи. Коли господиня освітила ліхтариком льох, я здивувався: в ньому нічого не було — ні бочок, ні банок з консервуванням. Повернувся, щоб запитати про це, але на мене дивилося чорне око пістолета.

— Що за жарти?

— Це не жарти, — почув у відповідь. — Скажіть, чим озброєний ваш полк, яка його чисельність і які плани на найближчі дні? Якщо будете впертим і не дасте потрібних відомостей, вас чекає така сама доля, як і тієї людини в кутку.

Там лежав мертвий.

— Рахую до трьох... Один, два, три!

Я мовчав. Жінка натиснула на курок. Осічка! Я кинувся на шпигунку. Схопив за руку. Вона голосно розсміялася, намагаючись обняти мене.

— Це ж не пістолет: іграшка. А влаштувала цю виставу як актриса. Готую роль убивці чоловіка, який зраджує. Сподівалася, що станете на коліна й благатимете про пощаду...

— Ну що ж, перевіримо цю іграшку.

Перезарядив зброю і направив її на жінку. Вона з жахом закрила долонями обличчя, закричала:

— Не треба, пожалійте!

Я повів дулом вбік — гримнув постріл.

Згодом Балашов відвів «артистку» до особливого відділу. Вона виявилася шпигункою. Заманювала у свої тенета солдатів і офіцерів, а здобувши в них секретні дані, всіх знищувала.

Олексій ГНАТЮК,
ветеран Великої Вітчизняної війни.
Городок Хмельницької області.

Кому паї, а кому сльози...

Земельна реформа

Нового не збудували, а старе вже руйнуємо, — доволі часто чути нині у волинському селі. Але указ є указ, і тому більшість хліборобів уже остаточно визначилися зі способом хазяйнування. Близько чотирьох тисяч колишніх колгоспників зважилися на одноосібне господарювання. Лише кілька десятків селян поповнили нечисленну фермерську громаду. А майже 70 % від усіх членів КСП на Волині подалися до сільгоспкооперативів, ТОВ та приватно-орендних підприємств. У деяких селах новоутворені агроформування ведуть справжню війну за кращу землю, майно і поки що не розкрадену техніку колишніх господарств. Але й чимало тих, хто взагалі залишився ні з чим.

— Пропрацювала у колгоспі з дня його заснування, — розповідає Катерина Цип'ящук. — Здала туди ремaнент, коней і землю. А на старість поїхала жити до дочки в місто. І ось тепер — без земельної частки. Все здоров'я віддала колгоспові. Натомість одержала хіба що сльози.

І таких скарг та обурень чимало. У деяких кооперативах керівники самовільно й свідомо занижують розмір платні за оренду землі. В інших змушують укладати договори не менш як на п'ять років. І нікого не цікавить думка власника паю, який, можливо, наступного року захоче, якщо його сподівання не виправдяться, передати гектари ліпшому господареві. Іноді відверто шантажують селян, кажуть: підеш до конкурентів — отримаєш пай на гірших землях.

Показовий випадок стався у Горохівському районі. На родинній раді глава сімейства вирішив три паї передати в оренду. А четвертий — синові для одноосібного господарювання. А чом би й не спробувати чоловікові, якщо має і плуг, і борони, і коней. Але місцеве керівництво підштовхнуло загальні збори прийняти неправомірне рішення: якщо забираєш один пай, то забирай і три інші. Отакої!

Та найбільше нарікань — від сільських учителів, фельдшерів та інших працівників бюджетної сфери.

— Я тридцять років пропрацювала у сільському медпункті. І буряки колгоспні полола, і на фермі допомагала. То чому мені не дають паю? — обурюється мешканка Камінь-Каширського району. Вона не вірить, що президентський указ її не стосується.

На жаль, як прокоментував цей випадок перший заступник голови облдержадміністрації Віталій Зареба, в указі справді зазначено, що працівники соціальної сфери до претендентів на паї не належать. Хоча в окремих селах і вчителям, і лікарям землю дали. Якщо відмовили, то працівники соціальної сфери можуть одержати її для городу за рішенням сільради із земель запасу. І частка ця чимала.

Перші в області визначилися зі шляхами і формами господарювання селяни Ратнівського району. Саме тут вже розпочали весняно-польові роботи. В інших районах, де земля ще надто перезволожена, неквапливі дядьки ще чухають потилиці, гадаючи, куди податися.

Роман ЖИЖАРА.
Волинська область.

Вертольоти в намордниках-2

У жовтні 93-го, коли у Грузії йшла війна, там працювало майже 150 воїнів ВПС України. Вісім тисяч біженців врятували вони за вісім днів. На жаль, їхня відвага й досі належно не оцінена. Жоден з них не має пільг воїна-інтернаціоналіста.

Кажуть, про прирівняння їх до учасників бойових дій питання взагалі не порушувалося. Мовляв, надто недовго вони там були, щоб вимагати пільг. Самі вони вважають, що з ними обійшлися несправедливо. Хоча урядове завдання виконали з честю. Про це я почув у Вапнярському вертолітному полку.

...7 жовтня 93-го черговий штабу ВПС отримав шифрограму з Києва. Нині документ уже не таємний: «Згідно з розпорядженням Президента України наказую спланувати літак Ан-12 (Ан-26) на Кутаїсі (аеродром Копетнарі) на 8 жовтня... Підготувати 20—25 одиниць Мі-8МТ для вивезення людей з гір».

Це було о 20.45. А вже наступного ранку Ан-12 з Вінниці взяв курс на Грузію. На борту була опергрупа на чолі з генерал-майором авіації, тодішнім начштабу ВПС Ю. Петровим. Летіли також начальник групи РТО польотів управління зв'язку полковник В. Бурий, начальник групи аеронавігаційної інформації підполковник А. Бодров, старший інженер відділу експлуатації і ремонту літаків, вертольотів і двигунів управління озброєння підполковник В. Бережний, начальник продслужби управління тилу В. Корзун, старший інспектор — льотчик відділу бойової підготовки і організації повітряних перевезень транспортної авіації В. Шабалда та начальник метеослужби М. Головацький.

Уже в дорозі дізналися, що у Грузії в кам'яному мішку опинилися тисячі біженців. Добратися до них ніяк не могли. Надія лиш на авіацію. І президент Шеварднадзе звернувся до кількох держав по допомогу.

Я зустрівся з учасником грузинської операції Володимиром Бережним, що служить у штабі ВПС. Він уже полковник, заступник начальника озброєння, начальник управління ремонту ВПС. У Грузії Бережний відповідав за справність техніки.

— Після приземлення, — каже Володимир Іванович, — здалося, що ніхто нас не чекав. Всюди озброєні люди, величезні черги в магазинах і постійна стрілянина. У мерії Кутаїсі ніхто конкретно не міг сказати про кількість біженців. Не було плану робіт. Рішення довелося приймати самим.

— Картина, яку наші побачили у горах (того самого дня зробили обліт на грузинському вертольоті), досі стоїть перед очима. Спокійно дивитися на таке не можна було, — каже В. Бережний. — Знесилені люди навколішки благали допомоги. І ми розуміли: приїхали недарма.

Умови були надзвичайно складні, особливо для посадки машин. Вертольоти могли приземлятися лиш поодинці. Так працювали грузинські льотчики. Їм допомагали дві машини з Азербайджану. Але техніки не вистачало. Кожен вертоліт біженці брали штурмом.

Слідом за опергрупою, яка за один день розробила план дій і розгорнула наземний пункт прийому техніки, у Кутаїсі приземлилися 17 вертольотів українських ВПС. Ескадрилья формувалася на базі тодішньої 5-ї повітряної армії, а саме — Вапнярського і Херсонського вертольотних полків. Це були найновіші на той час машини — Мі-8МТ та Мі-8МТВ. Один гелікоптер — Ка-27 — належав до протичовнового полку з Очакова.

Всі машини мали розпізнавальні знаки — великі білі кола і червоний хрест, щоб убезпечитися від обстрілу з землі. Саме так сталося із російським Мі-8, що назавжди залишився в ущелині поблизу Сакени.

Якщо грузини з азербайджанцями брали за один рейс 65—70 біженців, то наші — від 400 до 450 осіб. За вісім днів українці евакуювали 8 тисяч осіб із найскладніших місць — Ажара, Сакени, Генцвішві, Чубері, Мулпх, Местія, розташованих у суворій Сванетії. А одна точка на штурманських картах отримала українську назву Криниця.

У цій гірській місцині люди не жили. Вона нагадувала глибоку шахту з сотнями біженців на дні.

Грузинські й азербайджанські льотчики не раз намагалися пірнути у шахту, та, позбавлені можливості маневрувати, знову піднімалися в небо. Із завданням майстерно впорався наш екіпаж Ка-27: льотчики вертикально опустили машину на 50-метрову глибину. Під час чергової спроби пошкодили лопасті. Уявіть, як оперативно працювали наші служби: в той же день необхідні для ремонту вузли з Одеси привіз Ан-12.

— Тепер таких льотчиків мало, — каже В. Бережний. — У нашому загоні працювали переважно люди з афганським досвідом. Тому й літали, як по нотах: разом прийшли, разом пішли, без найменших втрат. Явище в авіації, повірте, рідкісне. На жаль, відтоді багато професіоналів залишили авіацію. Люди шукають, де більші заробітки. Таких «асів», як раніше, ми навряд чи матимемо. Бо нині льотчики практично не мають можливості вдосконалюватись, літають дуже мало.

...Грузію наші авіатори покинули, коли перевезли більшість біженців. Решту евакуювали самі грузини. Льотчиків з інших країн, крім згаданих азербайджанців, наші не зустрічали. До речі, українські вертольоти перевозили не лише людей, а й харчі, одяг, щоб біженці не замерзли під холодним небом Сванетії.

У Вапнярці льотчики запитують: «Якби тоді у Грузії ми зазнали втрат, нас прирівняли б до учасників бойових дій? Невже лише кров'ю треба доводити це?..». Варто переадресувати це запитання тим, хто посилав льотчиків на завдання. Якою б не була відповідь, льотчики подякують за увагу, що теж має ціну.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Тбілісі: громадянська війна.

Фотохроніка ІТАР-ТАСС.

ВІД РЕДАКЦІЇ: *кореспондент «ГУ» був у жовтні 93-го в Грузії й бачив наших льотчиків у роботі. Тоді наше Міноборони не пошкодувало літака для журналістів, щоб усі знали про героїв. А самі герої були небалакучі, не красувались перед об'єктивами й навіть здавалися сердитими. Та й було від чого! Стріляли там всерйоз, і беззбройні вертольоти прикривали кабіни броньовими щитами (тому наш тодішній репортаж звався «Вертольоти в намордниках»). А тепер ролі помінялися: льотчики заговорили, а відповідальні особи мовчать.*

Оголошення

У номер

■ Київ

Вимагав одне — одержав інше

Або мільйон дев'ятсот тисяч американських доларів, або підірву в столиці одинадцять житлових будинків. Такою була письмова вимога анонімного терориста до київського міського голови. Отримати валютне відкупне зловмисник планував через автоматичні камери схову на залізничному вокзалі.

Співробітники Київського управління Служби безпеки України за лічені дні встановили особу автора анонімного листа. Їм допомогли експерти-почеркознавці та психологи. Як повідомили *нашому кореспондентові Якову Гальченку* в прес-центрі Київського УСБУ, здирником-терористом виявився двадцятирічний киянин Сергій Куликов, менеджер однієї з комерційних фірм. За освітою і практичним досвідом він мав навички роботи з радіоелектронікою та вибухівкою. Кримінальна справа розслідувалася органами міліції за статтею «вимагання державного або колективного майна».

Днями Старокиївський районний суд засудив вимагача до чотирьох років позбавлення волі.

До речі, «жартівникам», які полюбляють по телефону 02 повідомляти про замінування чи підпали шкіл, магазинів або інших споруд, варто взяти до відома, що за подібні «жарти» теж передбачено кримінальне покарання за статтею «завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення або пошкодження об'єктів власності». За це можна одержати від 1 до 5 років позбавлення волі.

■ Чернівці

Вагітна жінка померла від голоду

У Чернівцях від голоду померла вагітна жінка. Як повідомляє УНІАН, такого висновку дійшли фахівці Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи, обслідувавши її тіло. У 37-річної Людмили Бондар зовсім не було жирового запасу, всі внутрішні органи атрофувалися, замість 300 грамів серце важило лише 180, а кишково-шлунковий тракт був абсолютно порожній.

Жінка померла у своїй квартирі. Її чоловік, безробітний будівельник Ярослав Бондар, розповів, що він, дружина й шестирічний син практично голодували останніх чотири роки. До вагітності Людмила працювала в ЖЕКу. Та коли там дізналися, що в неї буде дитина, — звільнили.

Залишившися без засобів до існування, вона зазнала нервового стресу, через що почала різко худнути. Але грошей на лікування не було.

За словами Я. Бондаря, щоб хоч якось прожити, він збирає макулатуру в сміттєвих контейнерах і здає її по 12 копійок за кілограм. А сина годує в одній з чернівецьких благодійних їдалень.

■ Чернігів

Життя на колесах

«Сидітимеш на місці — нічого не заробиш»,— впевнена Валентина Лопатинська. Вона, виїзний продавець ЗАТ «Прилучанка», продає і водночас рекламує понад 30 видів підодіяльників, а також скатертини, наволочки, халати, вишивані сорочки, шкільну форму з прилавка мінімагазину. Чотири виїзні автолавки підприємства, повідомляє *наш власний кореспондент Сергій Павленко*, курсують по Полтавській, Сумській, Київській, Чернігівській областях.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вогні кафе так обнадійливо горять...

Київський репортаж

... Операція по захопленню сутенера й путан тривала вже кілька годин. Біля кафе-бару «З ранку — до ночі» стовбичив бритоголовий охоронець, підозріло придивляючись до кожної машини. Принаймні, так нам здавалося за затемненими вікнами «дев'ятки», в якій ми перебували.

— Весело там, — кивнув на заклад Микола Ш. (начальник відділу по боротьбі з проституцією та злочинами у сфері громадської моралі), зателефонувавши по мобільному. — Клієнти, яких «ведуть» наші хлопці, розважаються на широку ногу — офіціантка не встигає збирати «капусту». Оперативники кажуть, що теж розкошелилися. Звісно, не на свої — спонсори профінансували. Ще трішки і бізнесмени дійдуть до кондиції, бо вже підсідала до них якась Оксана, менеджер програми «Еротик-шоу».

— Так там і стриптиз показують? — запитав молодий водій Льоня.

— Так. А після стриптизу — сауна або кімнати для відпочинку з дівчатами. Як кажуть, у Греції є все! Щоправда, не всім по кишені, — додав Коля. — Так от, за трьох дівчат менеджер запросила 600 доларів.

— Ого-о-о! — вирвалося у присутніх в машині.

— Певно, в них ноги від коренів зубів ростуть, — пожартував оперативник Віталій.

— Однак клієнти згодилися на рангом нижче — по 100 доларів за «пупсика», — зіронізував Коля.

До слова, хоч і не зручно, як то кажуть, заглядати в чужий гаманець, п'ятеро бізнесменів «розім'яли» свої животи (по рахунку) приблизно на 1100 гривень. Якщо додати плату за вхід, замовлені еротичні танці тощо — набіжить кругленька сума.

А тим часом по телефону дзвонили й дзвонили. Лише за північ, упевнившись, що нібито за клієнтами немає хвоста, біля їх столика присіли Таня, Люда й Наташа. До речі, Таня й Люда працюють стриптизершами у програмі «Еротик-шоу». Наташа теж колись працювала, а згодом повністю перейшла на нічний промисел...

Одне слово, взявши 300 доларів, менеджер Оксана поклала їх до сумочки (дівчатам з цієї суми припадало лише по 35 доларів кожній). А бізнесмени, підхопивши повій, поїхали паритися до своєї сауни. Бо, як з'ясувалося, сауна кафе-бару була зайнята іншими клієнтами. Коли до зали кафе зайшли оперативники, яким допомагав і наряд міліції з Подільського РУГУ, «вулик» заворушився. Занервували охоронці, офіціанти. Перейшла в атаку співзасновник нічного закладу. З іронією в голосі й певним зухвальством вела себе й менеджер Оксана. Тримаючи в руках затверджену концепцію програми «Еротик-шоу», вона не давала на перевірку (при свідках) своєї сумочки. За словами начальника ВБПСГМ Миколи Ш., де не взявся юрисконсульт, який запевнив, що, мовляв, хлопці, я тут юридичну «кришу» забезпечую фірмі, і в мене комар носа не підточить... А писати на вас у відповідні інстанції ми будемо.

Справді, персонал був проінструктований. Проте при свідках в Оксани знайшли 300 доларів, які їй передали клієнти. Далі свідчення й повії та бізнесмени, яких привезли ще теплих із сауни. Буцімто, менеджер знаходила для бажаючих розважитися дівчат легкої поведінки. Однак при з'ясуванні обставин злочину (за звідництво отримують до 5 років тюрми) Оксана, пославшися на положення програми «Еротик-шоу», скаже, що взяла гроші за міні-танець. Тобто стриптизерши мали танцювати на замовлення клієнтів у сауні, потім — повернутися назад. За моральний бік справи Оксана не відповідає. І, певно, не відповість, бо кримінальне законодавство поки що цього не передбачає.

Віталій КРАСНЮК.

Чим удобрювали, те восени й збиратимемо

Економічні перетворення якщо і призведуть до зернової повені —то колись

Врожай-2000

(Початок на 1-й стор.)

Є й інші негаразди, які підтверджують прогнози песимістів про те, що великому хлібу цього року не бути. Більш як 5 млн. га земель залишаються незораними.

Міністерству у цьому разі доводиться займатися звичною справою: робити гарну міну за поганої гри. Там вимальовують обнадійливі врожайні перспективи, інформують, що на селі працюють злагоджено і стабільно, а те, що згаяли з ранніми зерновими, надолужимо пізніми. Все це можна почути на численних аграрних нарадах, які проводяться тепер часто. На одній з них розглядалося питання «Про удосконалення статистичної звітності приватних формувань в аграрному секторі». Незабаром, очікується, все вирощене на дядькових городах і на донедавна громадських ланах рахуватимуть разом. Адже майже усі агровиробники тепер —приватники. Хоча як лічити — не так вже й суттєво. Головне, було б що.

До речі, за прогнози нашого хлібного майбутнього взялися й експерти Німецької консультативної групи. У своїй заяві вони припускають, що економічні перетворення якщо і призведуть до зернової повені —то колись. Цього ж року, «через незначний обсяг поставок на село матеріально-технічних ресурсів» Україну очікує «невеликий врожай».

Іван ЛАЗНЮК.

Чому глядач не йде на стадіони

Спорт

Першість України. Перша ліга. 24-й тур: «Оболонь-ППО» — ФК «Вінниця» — 1:0. 250. Дяченко, 22. «Поліграфтехніка» — ФК «Львів» — 1:1. 3500. Іванов, 10 — Лесков, 23. ФК «Черкаси» — «Нафтовик» — 0:0. 2500. «Торпедо» — «Сталь» — :+. СК «Миколаїв» — ЦСКА-2 — 1:3. 2500. Павлюченко, 45 — Олексієнко, 6, Ковальчук, 15, Сернецький, 79. «Чорноморець-2» — «Полісся» — 1:1. 800. Мокан, 85 — Паршин, 55. «Закарпаття» — «Явір-Суми» — 0:0. 1200. «Металург» — «Волинь» — 2:1. 3000. Горбаль, 7, Гасанов, 64, з пенальті — Барановський, 42. «Динамо-2» — «Шахтар-2» — 2:2. 300. Михайленко, 21, 65 — Матвєєв, 43, з пенальті, 85. На 74-й хв. за фол останньої надії з поля вилучено Олексія Герасименка («Д»).

Звичайно шкода, що вболівальників не зацікавив матч других команд «Динамо» і «Шахтаря», бо на поле вийшло багато футболістів, які виступають і за основу. Взагалі складається враження, що не тільки в Києві інтерес до першої ліги набагато знизився. Адже вже тепер можна сказати, хто здобуде єдину путівку до Вищої ліги. Не додає напруженості турніру й участь у ньому других команд відомих клубів, які, як відомо, не підвищуються у класі, але можуть завадити це зробити будь-якому супернику. Серед тренерів клубів Першої ліги вже давно точаться розмови про те, щоб для таких команд організувати турнір дублерів. Але у ПФЛ не прислуховуються до цих пропозицій. І авторитет турніру, в якому виступає чотири дублюючих склади, щороку знижується. На матчах цього туру побувало 14050 глядачів. Це менше, ніж уміщує, скажімо, стадіон у Миколаєві. Навіть цей чинник підказує, що у змаганнях першоліговських команд щось треба міняти і робити цей турнір цікавішим та більш інтригуючим.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

■ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
■ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
■ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
■ Рукописів не повертаємо.
■ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 179041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311070.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-63; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець – Верховна Рада України